Kansalaisjärjestöjen osallistuminen valmisteluun valtioneuvostossa

Kommenttipuheenvuoro

Liisa Männistö, erityisasiantuntija, Demokratia ja vaalit -yksikkö

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Miten osallistumisen vaikuttavuutta pitäisi mitata?

- Pelkkä osallistujamäärä ei kerro vaikuttavuudesta
- EU Joint Research Centren tuore tutkimus: vaikuttavuuden tarkastelu siitä näkökulmasta, vaikuttiko osallistuminen
  - politiikkasisältöihin,
  - hallinnon toimintatapoihin,
  - luottamukseen, yhteistyöhön ja demokratian toimivuuteen laajemmin

  (Lähde: Dunlop, T. ym. (2026). Impact of Citizen Engagement - Making a difference to policy, institutions and society, Publications Office of the European Union, Luxembourg)
- Viestinnän merkitys: vaikutusten näkyväksi tekeminen ja palaute tärkeää

Miten yhdistetään vaikuttavuus ja moniäänisyys?

- Vaikuttavimmiksi koetaan suorat yhteydet, asiantuntijana toimiminen ja työryhmätyöskentely
- Vähiten vaikuttaviksi koetaan mm. kuulemis- ja keskustelutilaisuudet
- Lisähaasteena kiristyneet valmisteluaikataulut
- Lainvalmistelun kuulemisopas:
  - Kuulemiseen tarvitaan erilaisia menetelmiä eri tarkoituksiin.
  - Kuulemisen tulisi painottua valmistelun varhaiseen vaiheeseen.
- Tarvitaan parempaa osallistumisen ja kuulemisen suunnittelua; tekoäly avuksi?

Kenen ääni kuuluu valmistelussa?

- Monet kuulemismenettelyt ovat avoimia kaikille, mutta edellyttävät järjestöiltä myös omaa aktiivisuutta
- Kuka puhuu järjestöjen äänellä ja miten kansalaisyhteiskunnan monimuotoiset näkemykset saadaan näkyviin?
- Mikä on katto- ja keskusjärjestöjen rooli järjestökentän moniäänisyyden kokoamisessa ja välittämisessä valmisteluun?

KANE-järjestöhaku avoinna

- Oikeusministeriön yhteydessä toimiva **kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE** on tarkoitus asettaa toimikaudeksi 2027–2031 syksyllä 2026.
- **Järjestöjen ja tutkimustahojen haku neuvottelukuntaan** on avoinna perjantaihin 30.10.2026 asti. Lisätiedot: oikeusministerio.fi/kane
- **Neuvottelukunnan jäsenyyttä** voivat hakea rekisteröidyt yhdistykset seuraavilta toimialoilta:
  - liikunta- ja urheilujärjestöt
  - lapsi- ja nuorisojärjestöt
  - sivistys- ja kulttuurijärjestöt
  - sosiaali- ja terveysjärjestöt
  - ympäristö- ja asukasjärjestöt
  - ihmisoikeus- ja tasa-arvojärjestöt
  - vähemmistö- ja maahanmuuttajajärjestöt
  - yrittäjäjärjestöt.

Kiitos!

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET